

ZNAMENÍ DOBY

1/93

Křesťanský časopis pro každého

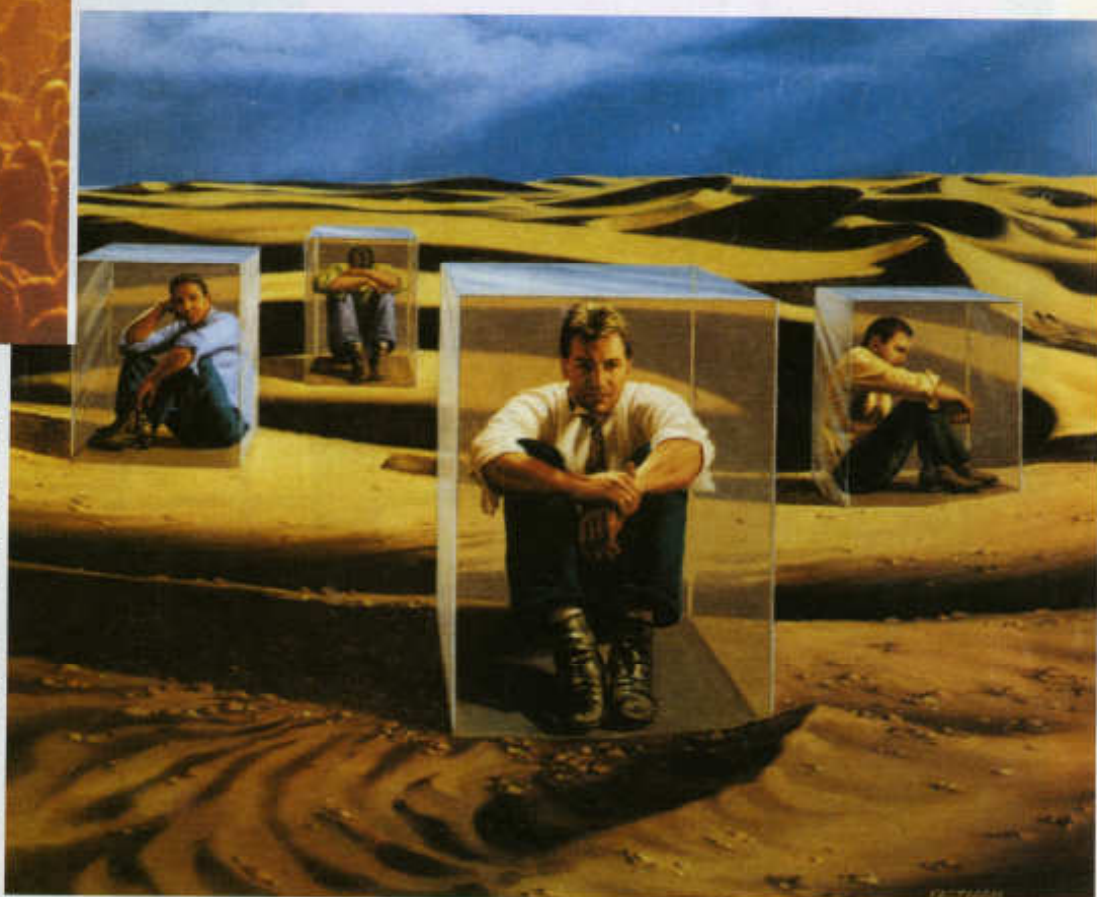
SEKTA A CÍRKEV VE SPOLEČNOSTI

BOŽÍ INTERVENCE...

V posledních letech vstupuje také do naší společnosti nový prvek – a tím jsou sekty. Co o nich víme? Jaký mají záměr? Co od nich můžeme čekat a jaký k nim máme zaujmout postoj?

Tento jev si určitě zaslouží naši pozornost, protože se stává nedílnou součástí naší pluralitní společnosti a nabývá na stále větší aktuálnosti. Tak jako je politická scéna najednou rozkouskovaná do více politických stran a hnutí,

Sekta a církev ve společnosti

tak se všelijak štěpí i scéna náboženská.

O aktuálnosti tohoto fenoménu svědčí nové knihy, řada článků a přednáškových akcí, které se zabývají problémem nových sekt. Jednou z posledních akcí na toto téma byla konference "Církev a sekta", kterou zorganizovala ekumenická společnost EXODOS v Praze v listopadu minulého roku.

V naší zemi jsou sekty poměrně novým jevem. Většina obyvatelstva byla a ještě

*Mnozí lidé
znovu vážně
hledají jistý
smysl života.
Hledají také
Boha. Nakolik
ho však
nacházejí?*

je stále ateistická. Spíše bychom mohli říci, že je k otázkám náboženství lhostejná. Jenže situace se rychle mění. Přibývá stále více lidí, kteří přinejmenším připouštějí, že Bůh existuje. Mezi humanisty se mluví o poslední a závazující Pravdě, Normě nebo Moudrosti. Jen si vzpomeňme např. na Havlova prohlášení o pravdě a lásce, o „ztrátě absolutního horizontu“ atd.

Všeobecně slábne vliv modernismu – důrazu na techni-

ku, na úspěchy přírodních věd a nadšení pro pokrok lidstva. Mezi lidmi narůstá lhostejnost, pesimismus nebo dokonce skepse vůči světu. Roste však zájem o nitro člověka, o nadpřirozená tajemství a přírodu. Je zajímavé, že paralelně s tímto trendem neroste tolik zájem o tradiční náboženství, ale spíše o nové duchovní proudy. To vše by ještě nebylo tak zlé, kdyby mezi těmi novými náboženskými proudy nepřevládaly právě sekty.

Křesťané by vlastně mohli novou náboženskou vlnu uvítat se zadostiučiněním. Mnozí lidé znovu vážně hledají jistý smysl života. Hledají také Boha. Nakolik ho však na-

editorial

Vážení čtenáři,

otevíráme nový, jubilejní ročník Znamení doby. Dvacet pět let – to je opravdu dlouhá doba – jeden lidský věk. Časopis prodělal během tohoto období řadu změn – formátu, způsobu tisku, výtvarného pojetí, podstatně se zvýšil náklad, vznikla slovenská verze... Prostě, také náš časopis prošel určitým vývojem, který byl závislý na okolnostech, technických i jiných možnostech, ale domnívám se, že od začátku až po dnešní dobu byl vždy věrný zásadní linii – přinášet evangelium všem lidem, a to takovým způsobem, aby mohli být osloveni opravdu všichni kolem nás. Téměř dva milióny výtisků časopisu Znamení doby, které za ta léta vyšly, směřovaly vždy k cíli oslovit moderního člověka a přinést mu povzbudivé, radostné poselství o Ježíši Kristu a jeho přicházejícím království.

V tomto jubilejním ročníku dochází k určitým změnám. Časopis bude vycházet ve stejném formátu a rozsahu s celobarevnou obálkou čtyřikrát do roka. (Jistě jste zaznamenali úžasný nárůst cen všech polygrafických výrobků, a proto jsme nuceni i my zvýšit cenu čísla ZD na 9,- Kčs. Věříme, že naši čtenáři tento krok pochopí a i nadále nám zachovají svou přízeň.)

Kromě toho bychom Vám rádi připravili jedno mimořádné číslo – mimořádné obsahem, rozsahem i pojetím. Dále bude v každém roce vycházet několik čísel Edice Znamení doby – monotematických brožur zaměřených na základní biblická či náboženská témata. Jejich záměrem je pomoci našim čtenářům k lepší orientaci v oblasti biblických pravd a křesťanského světa vůbec.

Věříme, že i v novém roce Vám budeme moci přinášet aktuální poselství pro naši dobu – poselství evangelia o přicházejícím Božím království – a být jeho znamením doby.

Luděk Svrček

ohrožovaly její myšlenkové schéma, odmítá. Proto jsou fundamentalisté zároveň nesnášenliví vůči ostatním. Oni prostě pravdu „vlastní“, proto si myslí, že také mají právo si s ní dělat, co chtějí.

Např. ve Strážné věži Svědků Jehovových čteme, jak je důležitá Russellova kniha Scripture Studies, (Studie o Písmu): „Zjišťujeme, že lidé nejen nemohou pochopit Boží plán studií pouhé bible, ale že když někdo odloží Scripture Studies, dokonce i když je už používal, i když se s nimi již seznámil, i když je už deset let četl – jestliže je odloží, ignoruje je a zabývá se pouze bibli, i když už rozuměl bibli po deset let, naše zkušenost ukazuje, že se za dva roky octne v temnotě. Na druhé straně, kdyby četl pouze Scripture Studies s jejich odkazy a nepřečetl ani stránku z bible jako takové, byl by po dvou letech ve světle, protože by měl světlo Písma.“ (Podle T. Novotného: Přicházejí, s. 40-41)

2. Fanatická uglučnost

Nová náboženství jsou zpravidla totalitní. Ostatní vyznání podceňují, odmítají nebo přímo nenávidí. Různí gurové, noví mesiášové a proroci v různých zemích vyžadují

cházejí? Poznají skutečné Boží řešení problému zla, anebo jen vykonstruované filozoficko-náboženské ideje? Získají při setkání s věřícími nový myšlenkový obzor, novou radost ze života, anebo se spíše ocitnou v závislosti nějaké sekty?

Vychovávají sekty k živému a svobodnému vztahu k Bohu – Stvořiteli a Spasiteli Ježíši Kristu, anebo spíše k poverčivosti a duchovnímu otroctví?

Charakteristika sekt

Co je to sekta? Je zajímavé, že prakticky se většina lidí k sektám staví negativně a pesimisticky. Složitější je to

s teoretickou definicí. Všeobecně za sektu pokládáme určitou politickou nebo ideologickou skupinu lidí, která se odtrhla od nějakého hnutí a dogmaticky uplatňuje své odlišné názory. Takové radikální skupiny vznikají i v náboženských kruzích.

Jeden z přednášejících na zmíněné konferenci – Dr. P. Remes se pokusil o definici náboženské sekty: „Sekty jsou náboženské nebo paranáboženské skupiny, v nichž výroky jsou považovány předem za naprosto pravdivé a příkazy vůdců za absolutně závazující svědomí.“

V podstatě tedy sektu charakterizuje fundamentalismus neboli ideologičnost, totalita-

rismus neboli fanatismus – a s tím související netolerantnost a nesnášenlivost.

1. Fundamentalistická ideologie

Každý názor stojí na určitém základu (fundamentu). Typickým znakem sekt však je, že jsou vůči svému základu nekritičtí. Vidí svět černobíle. Tedy: to jejich je dobré, vše ostatní je špatné. Tato nekritičnost se projevuje také svévolným výběrem toho, co se jí „hodí“. To většinou drží sektu pohromadě. Lpí jen na liteře své nauky – ať už je částí bible, věd, koránu nebo jiných náboženských spisů. Všechny ostatní informace, jež by nějakým způsobem

jí maximální oddanost a přísnou disciplínu. Své postavení si chrání odmítnutím demokratického modelu vedení, svobodných voleb, možností kritiky a volné diskuse. K totalitnímu charakteru patří dokonce i neustálé kursy, školení, sebezřeknutí, ponižování se... Říkáme tomu jinak „vymývání mozků“. Fanatická ideologie a metoda tak systematicky ochromuje osobnost.

Mnoho sektářských skupin staví na masových shromážděních, jimiž lidi manipulují. Jejich přívrženci nestaví na objektivních informacích a racionální úvaze, ale na prožitku, zkušenosti, která je často emoční. Pozoruhodné je, že takový přístup je pro některé skupiny lidí přijatelný, protože nabízí „pravdu“ rychle a levně. Člověk, který nemá mnoho smyslu pro trpělivé a povolitivé hledání, je za tuto myšlenkovou pohodlnost, zkratkovitost a možnou lenost vděčný. Proč by se měl na-

máhat on sám, když za něj myslí a rozhodují druzí? On sám je téměř slepým vykonavatelem vůle svého vůdce. Proto se s takovým člověkem také jen těžko domluvíme, protože jeho myšlení se řídí zásadou: Buď – anebo, všechno – anebo nic.

Se stejnou přísností, s níž při nedorozumění jednají s druhými, jednají i mezi sebou. Když se od sekty někdo oddělí, je pokládán za zločince, zrádce a služebníka ďábla, kterého Bůh těžce potrestá.

Sekty a křesťanská církve

Bible nám představuje Boha, který se sice prohlašuje za „Pravdu“, ale zároveň dává člověku možnost, aby se pro ni svobodně rozhodl – anebo ji vědomě zamítl. Není mu jedno, na kterou stranu se postavíme, ale také mu není nic nepřijemnějšího, než kdyby mu někdo sloužil z donu-

cení, ze strachu anebo jen formálně. V Novém zákonu čteme: „Kde je duch Páně, tam je svoboda.“ (2 Kor 3,17) Jinde apoštol radí: „Bylo za vás zapláceno výkupné, nebuďte proto otroky lidí!“ (1 Kor 7,23) To znamená, že následovník Krista se má řídit podle svého svědomí.

Samozřejmě, že do církevního společenství to přináší určitá napětí a diskuse, ve kterých se neustále hledá lepší a lepší řešení na nové a nové otázky. Bylo by určitě rychlejší a jednodušší, kdyby spory rozhodla nějaká „autorita“. Jenže hodnota lidské osobnosti by klesla na minimum. Svoboda svědomí není vždy pohodlná, ale je rozlišovacím znamením mezi evangeliem a ideologií, mezi církví a sektou.

Zkusme vyjádřit rozdíl mezi církví a sektou ještě z jiného pohledu. Přestože uvnitř křesťanství žije mnoho různých církví, ty, které chtějí

být skutečně věrné evangeliu, si nedělají nárok na výlučnost. Spíše se pokládají za dílčí část „univerzální církve Kristovy“.

Je pravda, že i v křesťanství je obsažen určitý nárok výlučnosti („Kdo má Syna, má život, kdo nemá Syna, nemá život...“), nicméně v samotném jádru Kristova učení je zároveň důraz na otevřenost k názoru druhého a k diskusi. I když je jasný rozdíl mezi křesťanským a nekřesťanským, není možné prohlásit kristovské za antikristovské; zároveň by však bylo protikřesťanské, kdyby se Kristův výlučný nárok na pravdu zvrhl v nepřátelství k člověku jinak myslícímu.

Autoritu uznává i křesťanství, ale zároveň dává potřebné informace, zaručuje jejich spolehlivost a člověk se o nich může osobně přesvědčit. Doktríny sekty jsou ovšem naopak bizarní, bez možnosti objektivní kontroly.

„Děti Boží“ – otroci lásky

Jeden z náboženských vůdců, který uměl využít nespokojenost a zklamání (především mladé generace), je muž jménem David Berg. Nechá si říkat „Moše David“, nebo „Otec MO“. Velmi dobře rozpoznal vnější i vnitřní nouzi mladých lidí a zároveň i šanci pro své ctižádostivé plány.

Svůj sen – mít moc a bohatství – začal uskutečňovat tak, že se rozjel se svým karavánem po USA a kázal na školách a veřejných prostranstvích. Zpočátku používal psychologicky vybraný slovník, kterým spolu s promyšlenými formulacemi a pseudonáboženským hávem navázal na pocity a myšlenky „ztracené generace“. Hned začal vydávat malé traktáty a poté tzv. MO – dopisy, které obsahují učení nového proroka. Založil sektu – Děti Boží (jinak si říkají také Rodina lásky).

David Berg se narodil 18. února 1919 v Oaklandu v Kalifornii. Jeho otec byl kazatelem Křesťanské církve (Christian Church). V Davidových masově rozšířených legendách o sobě píše: „Už před mým narozením mě odezdala má matka Pánu a pojmenovala mě. Mnoho proroků o mně prorokovalo, že budu naplněn Duchem svatým už před narozením, jako např. Jan Křtitel. Předpověděli, že budu konat velké věci...“

Poté, co obdržel „prorocké povolání“ od starozákonních proroků, přijal také „varovné poselství“ pro svět, který stojí na pokraji propasti. Na pozadí morálního zvratu šedesátých let v USA, po nepopulární vietnamské válce a na pozadí atomové hrozby studené války se mu podařilo shromáždit tisíce přívrženců. Prohlásil se za „Zástupce Ježíše na zemi“, který má světu co říct a kterého je také třeba poslouchat.

Do své sekty vlákal nejen mládež, ale i děti. Děti byly přesvědčeny, že mají rozšiřovat (tedy prodávat) jeho letáky a knihy. Mnoho z nich se už ke svým rodičům nevrátilo. Na shromážděních se mluvilo hodně o lásce – a zároveň měli všichni pocit, že členové sekty ji také „praktikují“. Jenže kromě projevů vřelosti a solidarity se tam hoši a dívky také připravovali na prodej literatury, děti se učily žebrať a dívky vydělávat prostitucí. Vůdce je učil, že pravý následovník Ježíše je ten, který pro svého Pána obětuje všechno, i své tělo. Tak se staly „otroky lásky“ anebo jak „MO“ říkal – „návnadou pro Ježíše“.

Žel, mnoho upřímných dívek a chlapců nevědělo a neví, že z peněz, které „Moše David“ získal jejich činností, financuje své podniky. Vlastní diskotéky v západním Berlíně, Římě a jiných západoevropských městech. Nevěděli a neví, že sám žije ve velkém luxusu obklopen bohatou ženskou společností a velkým soukromým majetkem, který přesahuje hodnotu 20 milionů marek.

Přesto je nad hlavním vchodem domu na Mommsenstrasse v západoberlínské čtvrti Charlottenburg nápis: „Vítáme Tě, Ježíši Tě miluje.“ A pod ním – „Domov Rodiny lásky“.

Největším problémem sekt nakonec není ani tak otázka náboženská, jako otázka moci. „Získání“ členové sekt musí souhlasit nejen s náboženským učením sekty, ale musí uznávat i její moc. Je přímo zarážející, že často musí onu moc poslouchat pod hrozbou trestu (někdy i smrti). Snad nejvíce zarážející je to, že v mnoha případech jsou členové sekt tak zmanipulováni, že jim nevadí, musí-li své vedoucí automaticky poslouchat; dokonce jsou ochotni za ně i trpět. A mnohdy jim jsou za to vše ještě vděční!

Faktem je, že někoho fascinuje svobodná církev, někoho sekta. Je to dáno také způsobem života té či oné církve nebo sekty. Dnešní člověk nechce jen věci rozumět, ale touží také po dobrém společenství, chce mít pocit identity, že někde patří, že má o něj někdo aktivní zájem. Uvědomujeme si, že to,

co někoho přitahuje, může jiného odpuzovat. Je také pravda, že v sektách se jeví některé myšlenky a způsoby, které se zdají v rámci sekty dobré, ale ve svém celku se staly karikaturou biblického křesťanství.

Sekty a společnost

V naší společnosti bychom našli asi čtyři skupiny sekt:

1. Sekty „křesťanské“. Většinou se mezi ně řadí některé letniční skupiny, v nichž vystupují silné (samozvané) autority. Ty nepřipouštějí žádnou diskusi a s ostatním křesťanstvím rozhodně neudrží kontakty, protože se považují za jedinou a pravou církev Kristovu.

2. Sekty na pomezí křesťanství. To jsou skupiny a organizace, pro které je Ježíš Kristus ještě nějak důležitý, ale od skutečného křesťanství se liší. Sem řadíme mormony, Svědky Jehovovy nebo směry

tzv. křesťanské vědy, jež k pravkům křesťanství přijímají ještě prvky parapsychologie apod.

3. Sekty vycházející ze západního esoterismu. Jedná se o starší evropské tradice, jež z křesťanského pohledu hodnotíme jako pohanské. Do této skupiny patří široká škála duchovních směrů – od celkem humanitního svobodného zednářství přes moderní hnutí New Age až k úpadkovým podobám okultismu nebo satanismu. Jsou typické tím, že člověk musí být do jejich tajemného učení a způsobu života „zasvěcován“.

4. Sekty orientálního původu. Z Východu se do Evropy dostává náboženství islámu, hinduismu, buddhismu a taoismu. U nás je populární hinduistická škola náboženské praxe zvaná jóga a hnutí Haré Kršna.

Společnost si musí všimnout také nároků sekt, které jsou nejen nábožensky netolerantní, ale přímo lidsky a občan-

sky nebezpečné. V této souvislosti je zajímavé, že Evropský parlament doporučuje svým členským zemím, aby protispolečensky orientované sekty, které nepřispívají k duchovnímu a mravnímu rozvoji země, také nevyužívaly výhod – např. daňové úlevy, přístup do škol, nemocnic, věznic a armády.

Sekty můžeme brát jako varování i jako vybidku. Zůstaneme-li na půdě ryze křesťanské, vidíme, že sám Ježíš Kristus se nějak zvlášť nezapíral sektami své doby; dával přednost pozitivní práci – rozšiřování čisté pravdy. Každý, kdo je ochotný této Pravdě naslouchat a nechat se jí oslovit, nemusí se obávat, že mu něco podstatného uteče.

Ježíš řekl: „Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí.“ Samozřejmě, že jak z vlastního sklonu k sektářství tak i ze sektářského nároku zvenčí.

Dušan Kučera

ADAM III. – úspěšný „mesiáš“

Sun Myung Moon se narodil r. 1920 v severní Koreji. Jeho buddhističtí rodiče přestoupili ke křesťanství, když mu bylo deset let. Ve svých dvaceti letech byl odsouzen pro šíření nemravností a bigamii. Americká invaze a konec korejské války mu umožnily propuštění z vězení, a tak se usadil na jihu země.

Zcela jinak však líčí jeho život legendární biografie, kterou vypracovalo vedení jeho sekty. V ní se mluví o zázracích a divech, kterými se mladý Moon podobá Ježíši Kristu. Prý už v šestnácti letech měl velmi významné vidění: „Když se o velikonoční neděli při východu slunce hluboce modlil, zjevil se mu Ježíš Kristus a sdělil mu, že je povolán k tomu, aby dokončil tu misi, kterou Ježíš začal před 2 000 lety.“ Podle Moona Ježíš Kristus jako mesiáš zklamal. Udělal prý dvě chyby:

1. Ježíš se neměl nechat ukřižovat.

2. Neoženil se a nezaložil svatou rodinu. Osvobození od satana je totiž podle něj možné jen mesiášským párem, aby mohli být vykoupeni jak muži tak ženy.

Proto se v Moonově sektě dává takový důraz na sňatek a manželství jeho následovníků. Mladí adepti manželství však musí počítat s tím, že svého životního partnera si nevyberou sami, ale vybere jim ho sám reverend Moon. Je známa fotografie z největší hromadné svatby v historii, kdy se dalo v korejském Jongingu na jednu oddat 6 500 členů tzv. církve sjednocení.

Mnozí přívrženci sekty jsou zapojeni do výroby v Moonových dílnách a do prodeje jejich výrobků. Vůdcův majetek tak čítá milióny dolarů, jejichž prostřednictvím buduje „boží pevnost na zemi“. Buduje ji ovšem nejen pochybnými duchovními prostředky, ale i pochybnými obchody a anti-komunistickou propagandou.

Moon o sobě říká, že je „třetí Adam“ a v pořadí další Ježíš a opravdový „otec lidstva“. Tím druhým Adamem byl Adolf Hitler, který řekl: „Mne poslala Prozřetelnost, já jsem největší Němec v dějinách, dobudeme a podmaníme si svět.“ Třetí Adam mluví podobně: „Ze všech svatých, které Bůh poslal na zem, jsem já nejúspěšnější, dobudu svět a podmaním si jej.“

Potřebuje církve autoritu?

Jednou z největších změn, kterou zaznamenal barometr společensko-politických změn v našem století, je bezesporu rozpad tzv. východního bloku. Po dlouhá léta připravovaný, budovaný a ideologicky téměř dokonale propracovaný společenský systém Sovětského svazu a krajín východní Evropy se zhroutil během několika měsíců. Jednou z příčin bylo nerespektování a postupná ztráta autority moci, která udržovala tento ideologický kolos při životě. Ztráta autority tedy spolupůsobila v procesu zániku jedné neslavné historické etapy.

Proč o tom píší? Dnes občas slyšíme, že církev začíná postupně ztrácet autoritu, kterou měla kdysi. Může to ohrozit její poslání v dnešním světě? Jsou to opodstatněné obavy?

Nezačal jsem „minipolitickým komentářem“ náhodou. Jsem přesvědčen, že společenské změny a pohyby se svými zákonitostmi se mohou přenést i do života církve. Zjištěním příčin pádu politických systémů můžeme předejít podobným zemětřesením i v církvi, a to i v otázce její autority.

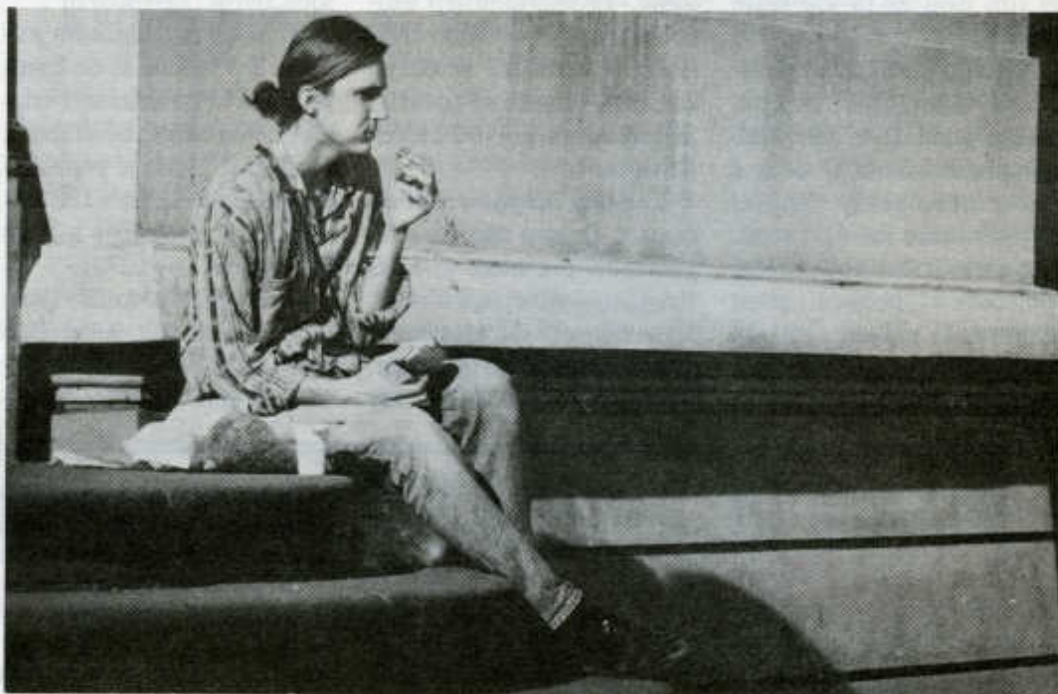
Autorita, nebo autoritativnost?

Všichni máme ještě v živé paměti listopadové události roku 1989. Navzdory mrazivému a sychravému počasí nám bylo příjemně. Zahřívaly nás první paprsky svobody, kterou jsme se opájeli. Padla totiž autorita založená na uzurpátorské moci a znásilňování svědomí jednotlivce. Proto ten

všeobecný pocit svobody, uvolnění a hluboký výdech úlevy. Ale dá se v tomto případě hovořit o autoritě ve smyslu vážnosti a úcty? Nešlo zde spíše o autoritativnost? Mezi přirozenou autoritou a autoritativností je podstatný rozdíl.

První tři staletí své existence se církev o autoritu nesnažila. Jednoduše ji měla. Nové učení a model bohoslužby, svědectví života prvních křesťanů, zvěstování evangelia o Bohu a jeho vztahu k člověku, to všechno se natolik odlišovalo a převyšovalo

potřebu, že církev o autoritu se vůbec nezajímala. Tím se však vystavila riziku, že jednou skončí jako on. Každý takto vybudovaný systém politických, ekonomických, společenských, rodinných, duševních i duchovních vztahů se musí zákonitě zhroutit. Tím si nepředstavuji jen „přestat

Autorita církve v dějinách

I církev v zápase staletí hledala své místo na více či méně bouřlivé scéně novodobých dějin. Potřebovala vymezit a definovat své postavení – autoritu – nejen k vnějším subjektům, ale i k ostatním složkám své vnitřní stavby.

Když se správně zorientovala v době, ve které žila, a našla i správný vztah k vnějšmu světu, tehdy obstála i sama před sebou a nemusela používat žádné donucovací prostředky k vybudování vnitřní autority.

valo pohanské kultury a mystiku, že se církev o svou autoritu nemusela obávat ani ji vyžadovat.

Oficiální uznání církve ze strany římského státu a její okamžité autoritativní vypořádání se kromě jiného se stoupenci hispánského kněze Priscilliana (v roce 386) a donatovským hnutím (roku 411) svědčí o tom, že církev se vzdala přirozené autority založené ne na uznání státem, ale na moci vyplývající z jejího pověření Ježíšem Kristem.

Jakmile církev dosáhla svobody, začala si nárokovat autoritu odpozorovanou od společenského systému, ve

trvat“ z časového hlediska. Prvky autoritativnosti jsou sice časovanou bombou, ale současně i nakažlivým virem, který dělá systém neplodným a nefunkčním. I když dále existuje ve smyslu progresivity, v růstu k dokonalosti se zhroutil. Ve chvíli, kdy se církev začala obávat o svou autoritu a vynucovat si ji, přestala růst, i když se počet jejích členů neustále prudce zvyšoval.

Falešná autorita

Není to tak dávno, kdy se při každé vhodné příležitosti zpívalo „Sjuz nerušimj“ a statistiky se předbílaly v publi-

kování údajů o růstu členské základny komunistické strany v SSSR. Čím víc se přibližoval jeho pád, tím byla čísla větší. Jednoho dne se tento kolos zhroutil a rozbil se. Tehdy se mnozí pozorovatelé překvapeně ptali, jak je to možné. Proč ty miliony komunistů a přívrženců režimu nedokázaly zabránit této katastrofě? Jednou z odpovědí je, že to byli formální, „papíroví“ přívrženci. Ve skutečnosti si jejich obrovský počet režim vynutil svou autoritativností. Na jedné straně režim nabízel výhody tomu, kdo se mu podřídí, na druhé straně citelně postihoval každého, kdo se postavil na odpor „socialistickému kolektivnímu myšlení“. Tímto systémem odměn a trestů si však režim začal kopat svůj vlastní hrob.

Nemusíme být odborníky v oblasti politologie anebo ekleziologie, abychom pochopili důsledky takto budované autority v církvi. Jestliže církev postaví svoji existenci na

měťfesení, které čas od času postihuje všechny režimy založené na autoritativním způsobu vlády.

Skutečná autorita

Pravá církev svou autoritu nebuduje na slepé poslušnosti a podřízenosti. Nepoužívá autoritativní způsoby k udržení svého postavení. Nenabízí laciný recept na spasení, ale ani neproklíná pro jiný názor. Nepoužívá metodu „cukru a biče“ a víc než „čistý zisk“ ji zajímá čistota poselství, které jí bylo svěřeno.

Kristova církev svou skutečnou přirozenou autoritu jako hlasatelka „Božích tajemství“ nikdy neztratí, i kdyby jí ve společnosti bylo přiděleno poslední místo.

Výrok apoštola Pavla

„Skoro se mi zdá, že nás apoštoly Bůh určil na poslední místo, jako vydané na smrt; stali jsme se podívanou světu, andělům i lidem.“ (1 Kor 4,9) je mementem všem těm, kteří se snaží vybudovat autoritu křesťana i celé církve na základě představ odpozorovaných ve světě, ale ne na Božím pověření, které – je-li přijaté a prožívané důsledně – takovou světskou autoritu nikdy nezaručí. A když nám Pán Bůh takovou skrz naskrz falešnou představu boží, dělá to proto, abychom nedopadli jako ti, kteří své postavení i moc zakládali na nesprávně chápané autoritě. Zdvížený prst církevní autority a poslední místo se k sobě jednoduše nehodí.

Mikuláš Pavlík

Stává se ...

nám, že
zatoužíme po knize, aby-
chom na jejích stránkách našli
něco nám blízkého. Hledáme slova, která by
odpovídala našim pocltům, a věty, v kterých
by ožilo to, co v sobě nejasně tušíme.

Pro člověka je štěstím, že i když v životě
stojí vysoko, pozná, že mu schází hloubka. Bez
tohoto poznání bychom uvázli na mělčlně,
spokojení se sebou i se světem, který nás
obklopuje.

Jak je dobře, že přicházejí chvíle, které nás
vytrhují ze lhostejnosti a vrhají do hloubek
nepochopení, otazníků a bezmocnosti. Je
dobře, když takové chvíle přijdou. Vždyť právě
v nich se vždy znova rozhodujeme – pro Boha.

Měli bychom být vděční –

za vše, s čím se setkáváme,
za lidi, kteří nás obohacují,
za zkoušky, které nás prověřují,
za bolesti, které nás zocelují,
za lásky, které nás vyburcují –

vždyť bez nich bychom nenašli cestu
sami k sobě.

Olga Kendrová

autoritativnosti a snaží se po
všech stránkách přizpůsobit
svému okolí, nevyhne se ze-

Z různých zajímavostí Státu Izrael nás přirozeně nejvíce zajímá náboženský život v této zemi. Různých náboženství je tam opravdu hodně.

Ultraortodoxní Židé neuznávají Stát Izrael a hlásají, že jedině Mesiáš může založit židovský stát. V Jeruzalémě se tito Židé oblékají po vzoru středověkých Židů z východoevropských ghett. Se zlou by se potázel ten, kdo by do posledního puntíku nedodržel všechny starověké a středověké zákony. Jejich hlavní činností je studium Pisma a talmudu.

V Proklamaci nezávislosti jsou zakotveny zásady zaručující svobodu náboženství, svědomí, výchovy a kultury. Ústava neexistuje. Izraelské zákonodárství dává přednost náboženskému soudnictví a nedovoluje například civilní sňatky a rozvody. V Izraeli není jeden hlavní rabín, ale dva, samozřejmě ortodoxního směru. Jeden je představitelem aškenázských Židů, kteří pocházejí ze střední a východní Evropy, a druhý představitelem Židů sefardských, kteří pocházejí z arabských států, ze Španělska, Portugalska, Řecka, Bulharska atd. Naproti tomu není v nynějším židovském rabínátu zastoupen směr konzervativní, který sice praktikuje dodržování písemného a ústního podání náboženských zákonů, ale přizpůsobených současnému životu. Není v něm zastoupen ani směr reformní, který vykládá židovské náboženské zákony ještě velkoryseji a zdůrazňuje přitom obecně etická hlediska židovského náboženství i právo každého jedince najít v nich svou vlastní cestu. Reformní směr je nejvíce rozšířen u Židů v USA.

V Izraeli existuje ještě judaistická sekta, která vznikla v 8. století a má 15 000 členů. Tito věřící uznávají jen tóru, t.j. pět knih Mojžíšových, a odmítají rabínskou tradici. Ještě menší počet členů má sekta Samaritánů. Hovoří arabsky a uznávají jen pět knih Mojžíšových a knihu Jozue. Jejich písmo je blízké starohebrejskému.

Ze všech náboženských zákonných ustanovení působí na izraelskou veřejnost nejvíce ty předpisy, které se týkají sabatu (soboty). Je to den pracovního klidu, tedy den biblického

odpočinku. V tomto dni je zakázána jakákoli činnost, jež by mohla být pokládána za práci. Veřejná doprava nefunguje, kulturní a někdy ani sportovní akce se nekonají. Ortodoxní Židé dokonce nesmějí stisknout vypínač elektrického osvětlení.

Ve Státě Izrael existuje kromě židovského náboženství ještě náboženství muslimské, a to jak sunnitského tak šíitského směru. U muslimů je dnem pracovního klidu pátek.

Křesťanství je zastoupeno také. Na 2 500 duchovních slouží v křesťanských církvích: římskokatolické, která se podle obřadů člení na latinskou, arménskou, řeckou, koptickou, syrskou a maronitskou, dále v pravoslavné ortodoxní církvi a v církvích evangelických – episkopální, luteránské, skotské, v církvi adventistů sedmého dne, baptistické, v církvi menonitů, ale také svědků Jehovových aj.

Dnem pracovního klidu je u většiny křesťanů neděle. A tak náš československý konzulát v Jeruzalémě v neděli nepracuje. Ale aby se Židé necítili dotčeni, nepracuje náš úřad ani v sobotu. A aby se neurazili muslimové, tak nepracuje ani v pátek.

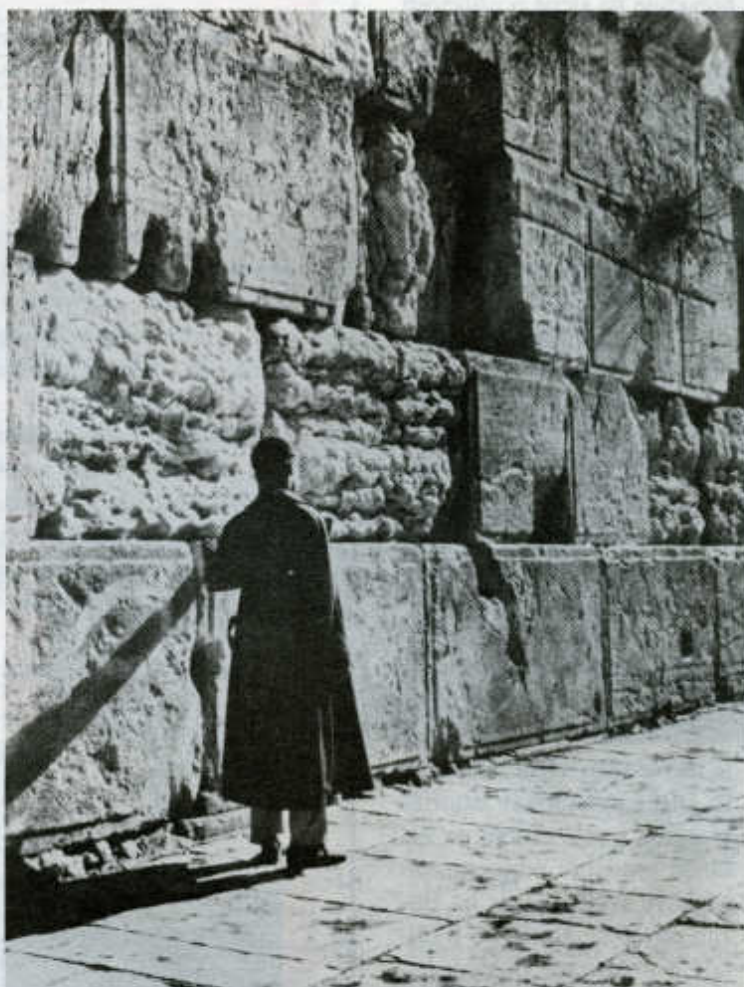
V Izraeli jsou věřící, kteří vyznávají ještě jedno náboženství. Jmenují se drúzové. Existují od 11. století. Jejich náboženství se oddělilo od islámu, protože je ovlivněno křesťanským a židovským náboženstvím. Drúzké náboženství je monoteistické a jejich náboženské obřady jsou tajné.

Každá z oficiálně uznávaných církví soudí své příslušníky podle svých náboženských zákonů. To se tý-

ká sňatků, rozvodů aj. Smíšená manželství uzavřít nelze, leda že se budoucí manželé dají oddat v zahraničí, například na Kypru, což není zrovna laciný výlet. Manželství uzavřená v cizině však Izrael uznává.

Asi osmdesát procent židovského obyvatelstva mluví hebrejsky. Tomuto jazyku se říká ivrit. Pro nové přistěhovalce byly zřízeny kursy hebrejštiny. Děti ve školách se vyučují v tomto jazyku. Učí se též angličtině. Veškeré veřejné nápisy v Izraeli, např. ukazatele cest, jsou dvojjazyčné – hebrejské a anglické.

Zajímavosti ze Státu Izrael

Zpracoval Karel Špinar

Nejmocnější silou v tomto světě je

lásk

Povinnost bez lásky činí člověka mrzutým.

Zodpovědnost bez lásky činí člověka bezohledným.

Spravedlnost bez lásky činí člověka tvrdým.

Pravda bez lásky činí člověka kritickým.

Laskavost bez lásky činí člověka pokryteckým.

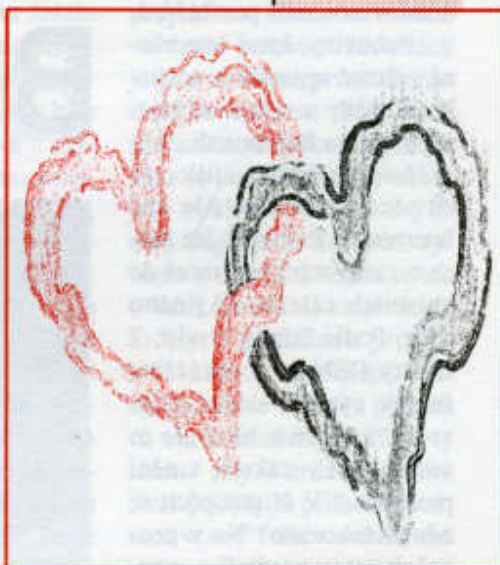
Pořádek bez lásky činí člověka malicherným.

Víra bez lásky činí člověka fanatickým.

Čest bez lásky činí člověka pyšným.

Vlastnictví bez lásky činí člověka lakomým.

Život bez lásky je nesmyslný, ale život v lásce přináší štěstí a radost.

Kam kráčíš, země?

Ptám se, a Země mlčí. Možná zeptat se takhle někde v lukách, odpoví mi zpěvem ptáčí. Možná by se ozvaly šumící stromy a tichá píseň potoka. Ale tady uprostřed města slyším jen hlasy lidí, zvuky tramvají plných lidí, lidí, lidí...

Napadá mě, že i tohle by možná mohla být odpověď na mou otázku. Třeba si Země chtěla povzdechnout:

„Tak vidíš, lidé mi dali svůj osud. Na začátku jsem stála čistá jako dítě. Snad jsem tenkrát nosila vesmírem i šťastnější lidi. A pak se něco stalo. Lidé se změnili a začali měnit i mě. Zdálo se mi, že konečně začínám dospívat. Byla jsem moudřejší a chlubil se spoustou vymožeností. Jenže ani já, ani lidé mi nepřipadali bezstarostnější než dřív.“

A pak přišla dospělost a já si poprvé uvědomila, že stárnu. Přišlo mi líto, že mám zlovyky, kterých se už nezbavím. Dlouhé cigarety komínů mi způsobily rakovinu plic a je jen otázkou času, kdy dodýchám...

Málo jsem si uvědomovala, že polykané chemické pilulky způsobí jen na čas pocit štěstí. Teď v mých tepnách neproudí chladivá voda, z níž bych ti mohla nabídnout doušek. Asi bys ani neměl chuť

při pohledu na olejové skvrny a žlutou pěnu.

Je mi líto, že se cítím míň a míň šťastná. Že vrásky, jež do mě vyhloubili při dobývání bohatství, nosí dnes na čele i ti lidé, kteří mi vlastně

nechtěli ublížit, jen se chtěli mít lépe.

Cítím, že stárnu. Těžko pro mne najdeš elixír mládí.

A kam jdu? Tam, kam lidé. Jen zkus někoho zastavit a zeptat se, kam dojdou, až budou staří. Zeptej se jich, co je za propastí smrti. Až zestárnu, půjdu tam i já. Teď víš, kam kráčím.“

Ani jsem si neuvědomila, že stojím na kraji města a ptám se polohlasem: „Kam kráčíš, Země?“

Otočila jsem se zády k městu a z louky mi odpovídá vůně květin a vzadu pod skalou bublá potok. Ptáci v korunách jako by říkali: „Zase tam, odkud jsem přišla. Tak jako člověk, vrátím se do ruky Boží. Laskavá dlaň mi vyhladí vrásky a zacelí rány.“

Já musím čekat na svůj den. Ale ty, člověče, můžeš poznat Boží uzdravující sílu už dnes.“

“Kam kráčíš, člověče?” ptá se Země, a já se stydím říci: “Pryč od Boha.”

Eva Meiringerová

Prosinec 1992. OSN rozhoduje, aby vojenská USA s několika dalšími zeměmi obsadila Somálsko. Šlo v podstatě o intervenci. Cíl? Zachránit statisíce lidí od smrti hladem. V této africké zemi se v důsledku boje o moc mezi různými ozbrojenými skupinami zcela zhroutil jakýkoli právní a hospodářský řád. Válkou drancovanou zemi postihl hlad.

Potravin, které tam různé světové organizace posílaly, skončily v rukou ozbrojených band a lidé umírali. Světové společenství cítilo, že se něco musí stát. Ale co? Intervence? Problém! Jde přece o zasahování cizí moci do vnitřních záležitostí jiného státu. Podle článku 2 odst. 7 Charty OSN je to zakázáno. Jaký je význam slova „intervence“? Slovník říká: „Je to vměšování – zákrok v něčí prospěch.“ V čí prospěch se zde zasahovalo? Ne v prospěch intervenujícího, naopak, šlo o záchranu lidských životů, o nastolení pořádku do rozvrácené země.

Musím říci, že jsem poprvé s uspokojením a sympatiemi sledoval statné hochy v maskáčích na obrněných transportérech, jak chrání nákladní auta s pytlí rýže a bednami konzerv, aby se dostaly k lidem, pro které to byla záchrana v poslední chvíli. Přesto však pro tisíce lidí přišla pozdě...

A co celý náš milý svět? Jak je na tom? Je pravda, že většina lidí neumírá hladem. Ale hlad je jen jedním z mnoha problémů naší planety. Vždyť to, co nás jako jedince osobně trápí, není součástí večerních zpráv. O konfliktech v rodinách se nepíše, snad až to vyústí v tragédii, která se objeví v černé kronice. O bolesti nad ztrátou dítěte či partnera nemluví dálnopisy v redakcích, jen smutné oči kolem

nás. Společnost se může z povrchního pohledu jevit jako šťastná, ve skutečnosti v ní jedinci trpí. Náš svět potřebuje intervenci, zásah v náš prospěch.

Problém světa není v tom, že již z hlediska omezenosti světových zásob surovin a energie je nemožné, aby každý obyvatel planety měl vilu

se v předvolební debatě stfěl se svým protikandidátem. Ten prohlásil, že je mu zcela jedno, zda bude otroctví zrušeno či nikoli. Lincoln odpověděl: „Je mi líto, že ctihodný gentleman necítí bič dopadající na záda jeho bližního.“

Náš svět skutečně potřebuje změnit. Velký experiment změny poměrů, zahájený bol-

čteme o slibu Ježíše Krista, který dal: „Já opět přijdu.“ Po svém vzkříšení se loučí s učedníky a odchází zpět do nebeského světa, z kterého přišel. Lukáš o tom napsal: „A když upřeně hleděli k nebi za ním, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílém rouchu a řekli: Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte

Boží intervence

s bazénem, v garáži auto a v jídelně bohatě prostřený stůl. Problém je v tom, že jedinec trpí. Je zde bolest, nemoc a smrt.

Je možné, že se někomu právě nyní vede dobře a je ochoten tvrdit, že náš svět je ten nejlepší z možných světů. Má barevný televizor a pěkně v teple může sledovat třeba i to, co se děje v tom zatraceném Somálsku. Prima věc, ta televize. Že by se na světě mělo něco změnit? „Ale jo,“ říká náš muž. „Mělo. Menší daně, abych mohl přikoupit video. To je teprve zábava!“

Tento postoj je člověku vlastní. Jmenuje se to sobectví. V době, kdy se A. Lincoln ucházel o prezidentský úřad,

ševickou revolucí v r. 1917, skončil tak, jak skončil. Zanechal za sebou 20 miliónů padlých v revolučních bojích, 21 miliónů zemřelých hladomorem v Povolží po revoluci, další milióny, které zahynuly v táborech na Sibiři. A přitom nevyřešil ani to základní, co sliboval – materiální blahobyt.

Přesto si tento svět nese z hlubin historie tryskající naději. Naději na intervenci z Boží strany. Milióny křesťanů v modlitbě Otčenáš vyslovovaly prosbu – „Přijď království tvé“. O jakou vládu se zde jedná? Pro odpověď musíme jít do bible a otevřít záznaky těch, kteří chodili s Ježíšem – jeho apoštolů. Tam

k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.“ (Skutky 1, 10.11) Učedníci dobře věděli, co to znamená – přítomnost Ježíše na zemi. Poznali jeho moc nad přírodními živly, když utišil bouři na jezeře, která ohrozila jejich život. Viděli uzdravené mrzáky, žasli spolu s ostatními nad slepcem, který pod Ježíšovým dotekem prohlédl, s nepopsatelnou bázni sledovali, jak Lazar – tři dny mrtvý, ležící v hrobě – na Ježíšův rozkaz vychází znovu k životu. Oni viděli, co je to Boží království.

A tento muž, Pán nade vším, znovu přijde, aby to, co

jen náznakem demonstroval, uskutečnil na celém světě. Proto se jim na rty drala otázka, napadající i nás: „Pověz nám, kdy to bude a jaké bude znamení tvého návratu?“ (Matouš 24,3) Tento rozhovor Ježíše s učedníky je jedním z nejdramatičtějších, jaký evangelia zaznamenala. Ježíš zde totiž načrtává v hrubých rysech obraz světa před vyvrcholením dějin a jeho druhým příchodem.

Nejprve je nutné zdůraznit, že Ježíš výslovně uvedl: „O onom dni a hodině však nikdo neví, ani andělé v nebi, ani Syn, jenom Otec sám.“ (Matouš 24,36) Církevní otec Augustin k tomu napsal: „Ten jeden den Bůh před námi skryl, abychom dbali těch ostatních dní.“

Proč tedy tvrdíme, že žijeme v době před Ježíšovým druhým příchodem? Proto, že se objevily události, které to naznačují, „znamení jeho příchodu a skonání věků“. (Matouš 24,3)

Na události kolem nás je možné se dívat různým pohledem. Mnohým věcem můžeme rozumět teprve tehdy, když nám je někdo vysvětlí. Neznalost může mít někdy tra-

Lidé po jeho vdechnutí umírali. Zemřelo jich přes 2000. Že by tam nebylo bezpečnostní opatření? Někdy varovný signál pro případ havárie a úniku tohoto plynu? Ale ano, bylo. Zazněly sirény, znamení. Ale utíkal jen hlavní inženýr a ředitel. Ostatní zaměstnanci nevěděli, co se vlastně stalo. Až pozdější vyšetřování odhalilo, že jim zapomněli vysvětlit, co to znamená, když se ten zvláštní zvuk sirény ozve.

Bůh tak nejedná. Dal nám velmi jasná znamení, každý je může vidět. Ale zároveň poskytl i vysvětlení – co to bude znamenat: „Až toto všechno uzříte, vězte, že ten čas je blízko, přede dveřmi.“ (Matouš 24,33) Ale nepřijde dříve, než o tom svět bude vědět: „Toto evangelium o království bude kázáno po celém světě, a teprve potom přijde konec.“ (Matouš 24,14) Od dob apoštolů se v křesťanství kázalo a zdůrazňovalo různé poselství, a to podle potřeb doby. V 5. století Augustin zdůraznil, že církev není závislá na Římské říši, jak mnozí tvrdili. „Ne,“ volal Augustin. „I když Řím padne, církev zůstane.“ Když v pozdějších

tem nešířila zvěst, že se blíží doba konce a návratu Ježíše na svět v takové intenzitě, jako je tomu dnes. Od poloviny minulého století je tento hlas stále silnější a zaznívá z různých církví. To je jedno z největších znamení, že ta doba, o které Ježíš mluvil jako o době svého návratu, je zde.

Pán Ježíš v hrubých rysech načrtl obraz světa před svým druhým příchodem. Řekl, že to bude svět velkých kontrastů. Na jedné straně hlad – na druhé straně sobecké holdování konzumnímu způsobu života. Svět, ve kterém bude ohromný růst různých náboženských hnutí, zakládaných „falešnými proroky“, kteří svedou mnohé. Na druhé straně se to na mravní kvalitě života nijak neprojeví. Naopak, bude se rozmáhat nepravost a lásky bude ubývat. Myslím, že je zbytečné zde citovat rozvodové či policejní statistiky na podporu těchto Ježíšových slov.

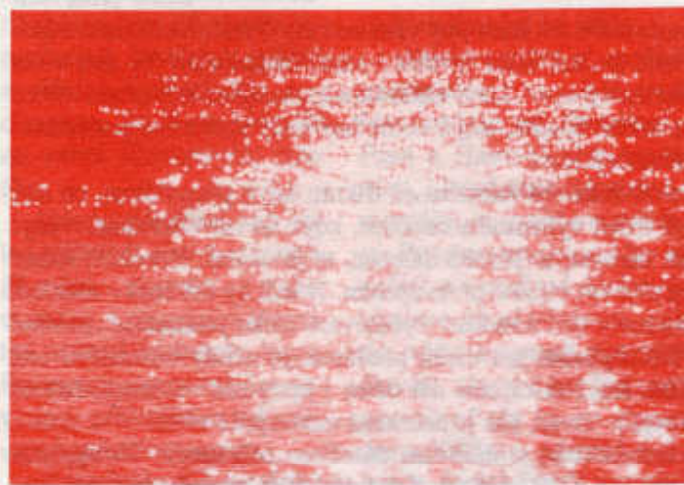
Ježíš tam před 19 stoletími ve stínu oliv, v tichém soukromí líčil těm 12 mužům, jak svět před jeho návratem na zem bude ve varu a národy budou stát proti sobě. Dnes – tři roky po pádu železné opony – je svět mnohem neklidnější, než jsme očekávali. Když se podaří s velkým vypětím sil uklidnit napětí v jedné oblasti, vybuchne to v jiné.

Do konce našeho 20. století zbývá 7 let. V dějinách světa je to století naprosto zcela výjimečné. Když začalo, nikdo ještě neletěl letadlem, neposlouchal rádio, nejel au-

tomobilem po dálnici, nedíval se na televizi a neužíval tisíce dalších věcí, které jsou dnes běžné. Také se ale nechvěl z obavy před atomovou bombou či havárií atomové elektrárny. Nevěděl nic o znečištěném ovzduší a vodu k pití nabíral z potoka za chalupou. Naše století bylo nazváno věkem tužeb, nadějí a zklamání. Snad jsme mohli na chvíli propadnout iluzi, že lidstvo ve druhé polovině 20. století je jiné než v té první. Že synové a vnukové těch, kteří byli současníci Osvětimi a Gulagu se poučili a nikdy nebudou opakovat chyby svých otců. Jugoslávie nás krutě vyvedla z omylu. Děsíme se zla v lidském srdci, které se za určitých podmínek provalí a šíří zkázu. I ty nejlepší snahy státníků o nápravu poměrů na světě se rozbíjí právě o ty temné síly v srdci člověka. Svět potřebuje přímou „Boží intervenci“. Stav světa není jen znaméním, že Ježíšův návrat je blízko, ale také důvodem, proč voláme: „Přijď, Pane Ježíši!“ Aby přišla ta zem, o které apoštol Jan napsal v knize Zjevení: „Já, Jan, viděl jsem nové nebe a novou zemi. Setře Bůh každou slzu z očí a smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude.“ (Zjevení 21,1-4) Pro tuto naději má náš život smysl.

Dívám se na zprávu o počasí. Venku je nevlidný únorový den. Déšť se sněhem, vítr. Snímek z meteorologické družice ale již ukazuje blížící se tlakovou výši. Přinese jasno a oteplení. A hned mám lepší náladu. Tak ještě pár dní vydržet, a bude to dobré. Ježíšovo proroctví o návratu jeho království je pro toho, kdo tomu uvěří, posilou při snášení těžkostí, které ještě na nás doléhají. Ale On již přichází...

Ludvík Svihálek

gické následky. To se stalo před několika lety v indickém městě Bhopálu. V továrně na umělá hnojiva, která patřila jedné americké firmě, unikl ze zásobníků jedovatý plyn.

staletích všeobecná církev zabředla do formálnosti a až do pohanského kultu záslužnictví, povstali reformátoři a volali svět zpět ke Kristově milosti. Nikdy se však svě-

Nespěchejme tolik!

Žijeme v uspěchané době. Jen málokdy nám zbývá čas s obdivem se zastavit nad rozkvetlou loukou, odpoutat se od okolního ruchu a zaposlouchat se do trylků skřivana, anebo se zadívat do velkých, čistých očí dítěte, pláčícího právě v kočárku před samoobsluhou...

My totiž spěcháme... A přitom – chápeme vůbec, co má v tom našem uspěchaném životě tu pravou cenu? – Nemůžeme si udělat aspoň chvíli čas – a být vděční?

Vděční našemu nebeskému Otci za každý prostý kvítek, za každý ptačí trylek, za každý dětský úsměv...

Chtěla bych spolu s žalmistou Davidem říci: „Hospodine, celým svým srdcem ti vzdávám chválu, o všech divuplných činech tvých chci vypravovat...“ (Ž 9,2)

Mám ráda chvíle,
kdy slunce vstává do červánků,
anebo unaveně do mraků jde spát...
Když jaro přijde v teplém dechu vánku –
či do zlatého oblékně se sad...

Mám ráda chvíle,
v kterých moře šumí
a uklidňuje hudbou bílých pěn...
I ty, kdy bouře ukáže, co umí –
a zahání z mých víček sen...

Mám ráda chvíle,
kdy mi děti poví,
co všechno za celý den prožily.
A nemusí to být vždy jenom slovy,
krásně se mlčet dá –
třeba jen na chvíli...

Mám ráda chvíle, v kterých vidím znovu,
co všechno zahrnuje pravé přátelství,
nebo když mluví ke mně
Bůh ve svém slovu...
Tu srdce cítí:
Ježíš o mně ví!...

Přála bych vám, milí přátelé, abyste takových
prostých, a přesto tak nádherných chvil prožili
v tom uspěchaném, rozbouřeném světě co nejvíce.

Věra Gajdošíková

Umění darovat

Na které dny se těší děti nejvíce? Praxe ukazuje, že to jsou buď narozeniny nebo vánoce. Proč? Protože dostanou dárky. Ale nejen děti, i dospělí jsou rádi, když dostanou nějaký dárek. Říká se, že dar je most, kterým překlenuješ svou samotu. Dar je most od člověka k člověku. Dar spojuje, slučuje, zavazuje.

Přitom darovat je umění. Jsou lidé, kteří umějí být v darování mistry. Co k tomu patří, abychom byli takovými mistry? Především je to láska k druhému a přesvědčení, že druhému něco darovat nám dělá větší radost než brát.

Ideální dárcé je ten, kdo nenápadně vyzvídá, všímá si různých

náznaků a náhodně vyjádřených přání toho, kterému chce udělat dárkem radost. Kdo si takto počíná, nezvolí svůj dárek nevhodně a má tu přednost, že už dlouho před tím, než přijde den k odevzdání dárku, má vše připraveno.

Darování vyžaduje takt, jemný cit. Dárek se musí obdarovanému především

líbit, protože může mít zcela jiný vkus než my. Přesto však musí odpovídat i naší úrovni, musí se líbit i nám. Obdarovaný by měl vidět v každém daru projev lásky, náklonnosti, přinejmenším projev dobré vůle. Je určitě špatné, když se obdarovaný rozhodne podsunout dárek někomu jinému.

Darovat znamená namáhat se třikrát: když přemýšlíme, co dát, pak když dárek vybíráme a nakonec, když ho odevzdáváme. Vždyť vědět jak darovat, to je také důležité, to je umění. Konečně, každý dárek by měl být vlastně překvapením. A měl by být hezky zabalen. I oko má mít z dárku radost. Vybalování dárku prodlužuje radostné očekávání. Způsob, jak dárek předáme, je někdy důležitější než dárek sám. Když dokážeme dát dárek i jindy než ve dnech, kdy se dárky obvykle dávají, pak je nečekaná radost ještě větší.

U všech národů je darování důležitou záležitostí. To vyplývá z jejich přísloví. Číňané říkají: Když dárcé přichází, dveře se mu otevírají samy. Angličané mají přísloví: Darování dělá hodně bratranců. A Němci: Dobrá vůle dělá dar příjemným. Korán: Cokoli na zemi daruješ, to tě bude provázet do nebe. A bible: Blaženější je dávat než dostávat. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.

Eva Hönicková

Svědkové starokřesťanského křtu

Městečko Aquileia v severní Itálii patřilo kdysi k významným městům Římské říše. Dnes je to zapomenutá, malá, jako by ospalá obec, která ve stínu starých mohutných píní truchlí nad svou zašlou slávou.

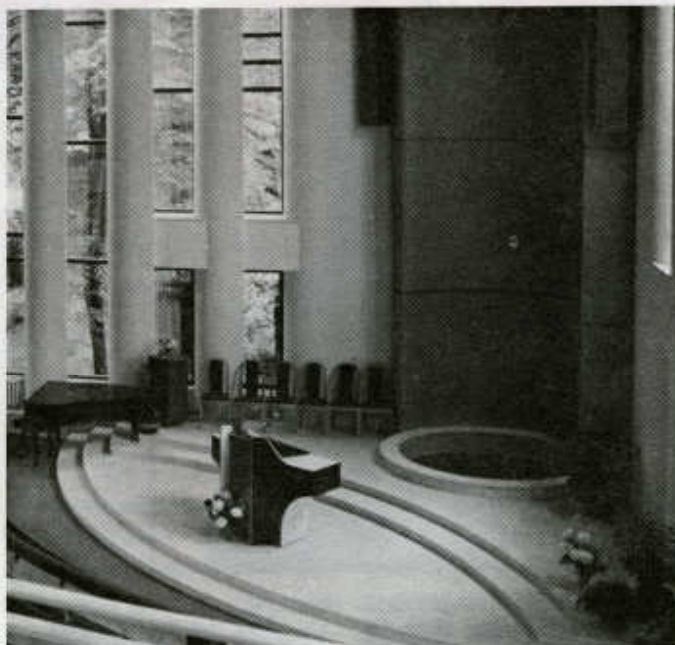
Přesto městečkem prochází mnoho turistů. Každý spěchá, aby byl co nejdříve u mořských lázní Grado na pobřeží Adrie. Jen málokdo se zastaví, aby se nechal ovanout dechem minulosti a připomněl si bývalou slávu města. „Sic transit gloria mundi“ – tak končí sláva světa!

Odtud dobývali Římané alpská území, zde v dobách raného křesťanství bylo nejdůležitější obchodní překladiště v Římské říši. Za císaře Diokleciána byla Aquileia na krátký čas sídlem císaře. Když procházíme ulicí „Via sacra“, která je lemovaná náhrobními kameny dávno zapomenutých římských vojáků a vládních úředníků, pochopíme, že jsme se ocitli na velmi významném místě.

Dávno předtím, než Attila, náčelník Hunů, zpustošil město, dostala se zvěst o Ježíši Kristu jako Spasiteli světa i do tohoto kraje. Evangelium proniklo navzdory překážkám i do severoitalské metropole.

Katedrála má podlahu vykládanou mozaikovým dlážděním, na kterém jsou biblické výjevy, jako Ježíš dobrý pastýř, nebo boj mezi kohoutem a želvou, jako symbol boje mezi světem

a temnotou. To jsou svědkové umění raného křesťanství. Turista, který je jimi hluboce ovlivněn, vychází ze šera románské katedrály ven na světlo. A tu přímo před ním stojí menší budova starokřesťanského baptistéria, do-

mu, ve kterém se křtilo.

Znalci umění si možná vzpomenou na nádherná baptistéria ve Florencii, Pise a Raveně. Ale tento dům, i když není tak monumentální, je v něčem zvláštní. Prostor pro úkon křtu je veliký a poměrně hluboký. Umíme si představit, jak do něho vstoupil dospělý člověk, aby v něm byl celý ponořen? Je to po vzoru Jana Křtitele, přesně tak, jak to říká bible. I on křtil tam, kde bylo „mnoho vody“ (Jan 3,23). Ta zvláštnost v Aquilei je v tom, že nad dveřmi baptistéria je latinský nápis, pocházející z dob raného křesťanství,

kteřý potvrzuje, že se křtilo ponořením. Nápis hlásá:

„Baptisterium ... tempore Constantini Magni neophytis per immersionem baptizandis constructum.“ – Toto baptistérium bylo zřízeno za panování císaře Konstantina Velikého, aby

čovalo smrt a pohřbení Ježíšovo. Podobně vnoření křtěnce z vody naznačovalo slavné vzkříšení Páně... Ponořením měl umřít v křtěnci starý člověk, hříšník, a vnořením měl povstat nový člověk, svaté dítě Boží.

Křest je tedy symbolem smrti starého člověka a zrození člověka nového. Ve křtu jsme s Kristem pohřbeni, abychom s ním mohli být vzkříšeni. Tak to čteme v bibli (Kol 2,12). Termín „pohřbení“ je zřetelně totožný s myšlenkou ponoření (voda křtu je přirovnána k hrobu, do něhož byl uložen Ježíš). Tím se ukazuje i nesprávnost křtu dětí. Nedovedeme si představit novorozeně, které by mělo zemřít svému starému člověku.

I křest pokropením byl v první křesťanské církvi naprosto neznámý. Běžně byl praktikován teprve ve 12. a 13. století, tedy 1 200 let po příkazu Ježíše Krista: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte (doslova ponořte) je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mat 28,19)

Tyto myšlenky si může připomenout každý turista procházející Aquilei, který zná bibli a srovnává ji se starobylými svědky starokřesťanských baptisterií.

Také my se seznamujeme s učením bible. Co říkají nám svědkové starokřesťanského křtu? Nám, mně osobně?

K. Šp.

Když děti prožívají období vzdoru, pak jejich matky vedou boj na dvou frontách: proti svým dětem a proti dobře míněným radám okolí.

Zatím je to ještě půvabný chlapeček v náručí své matky. Všichni se na něj mile usmívají. Ale najednou, nečekaně, se promění v malého zuřivce, který křičí a kope kolem sebe. Dosud přívětivé pohledy lidí kolem se mění na zvědavé, které netrpělivě čekají, co udělá matka toho křiklouna.

Dítě na sebe nedá sáhnout. Jeho křik je pronikavý a vytrvalý. Že by mimořádně neposlušné dítě? Ne, jen zcela normální dítě s obyčejným záchvatem vzdoru.

Matka se kvůli tomu dostává do konfliktu s okolím. Má uspokojit pohledy lidí kolem a dítěti naplácat, nebo má jít koupit čokoládu, aby ho ukonejšila? V tom případě by zavládl formálně klid, ale patřila by k matkám, které dítěti dovolí, aby se „stavělo třeba na hlavu“. Je to pro ni stresová situace, narůstá mrzutost vůči sobě i hněv vůči dítěti. Matka má snahu ovládnout se.

Co se děje v malých dětech, když se najednou začnou vztekat? Ve druhém roce mohou už děti obvykle chodit. Jsou mnohem mobilnější a mohou už samy objevovat své okolí. Neukojitelná zvědavost je pudl objevovat všechno nové.

Pro dítě je teď nejdůležitější objevovat svět – v rámci možností. A právě v tom tkví vlastní problém: potřeby dítěte jsou silně rozporné. Na jedné straně chce jednat neome-

zeně, úplně samostatně, na druhé straně však hledá určité hranice, které potřebuje. Dávají mu pocit jistoty.

Pro tuto rozpolcenost dochází často k situacím, kdy dítě neví, co chce. Natahuje ruce, aby ho vzali do náručí.

tím trpí, pak jsou schopni tyto chvíle snášet lehčeji. Nebudou se ani hněvat na své děti nebo je pro jejich neposlušnost dokonce trestat. Dítě netrucuje proto, aby něco získalo, ale proto, že něco nemůže nebo neumí.

be, nespouštím tě z očí, v klidu čekám na konec tvého „záchvatu vzdoru“.

Dítě nesmíme nechat během jeho záchvatu osamělé. Rovněž nadávky nebo tělesné tresty situaci jen zhoršují. Nejlépe je trpělivě a v kli-

Kdyby to tak bylo moje dítě...!

Přibližně v půl druhém roce vstupují děti do období, v kterém často trčují. Rodiče by měli vědět, že děti své záchvaty vzdoru nevyvolávají úmyslně, ale že samy tím trpí.

du počkat, i když to může být těžké.

Je rovněž samozřejmé, že se rodiče nesmějí dát vydírat pláčem nebo křikem. Podlehli-li rodiče, děti to začnou zneužívat. Mají-li děti časté záchvaty vzdoru ještě i ve čtyřech letech, pak se dá usuzovat, že se naučily vědomě využívat své trucování, aby dosáhly, co chtějí.

Přestože mnohé záchvaty vzdoru vypadají zle – některé děti sebou hodí na zem apod. – nejsou většinou nebezpečné. Dokonce ani tenkrát ne, když dítě zastaví dýchání, obličej mu zmodrá a někdy ho chytou i křeče. Podaří-li se rodičům zůstat klidnými, záchvat pomine a vše bude normální.

Samozřejmě, že i frekvence výskytu těchto záchvatů souvisí s tím, jakým tlakům je dítě vystaveno. Čím má více volnosti a možností vyjadřovat se a objevovat svět, tím méně bude trčovat.

Po svých třetích narozeninách by už děti měly trochu rozumně myslet a jednat. Učí se postupně chápat pojmy jako „brzy“, „potom“, „později“. Už nežijí jen v čase přítomném, v „této chvíli“, „ted“. Život se jim stane lehčím jak pro ně – tak i pro jejich rodiče.

Jak se zachovat při záchvatu vzdoru?

Především je třeba vzhledem k dítěti zachovat klid a rozvahu. Rodiče se nesmějí nechat vyprovokovat, ale zůstat klidní. Zná-li pozadí záchvatu, i oni se budou cítit lépe. Tím dají i dítěti jistotu. Nezapomeňme však, že rodiče jsou také jen lidé. Ztratí trpělivost, křiknou na dítě nebo se jim „natáhne ruka“.

Musí však zůstat zásadoví v jednání, neustupovat rozmarným a měnícím se přáním dítěte. Jinak by jim dítě vůbec nerozumělo, vytvářelo by se v něm napětí a opět by ztrácelo jistotu.

Rodiče by měli svému dítěti signalizovat: jsem u te-

Když se tak stane, chce zase dolů. Sotva se postaví na nohy, už zase natahuje ruce...

To, co se nám jeví jako nesmyslný dětský vzdor, je ve své podstatě důsledkem zničení určité jistoty. Děti v této chvíli nejsou oslovitelné, nedovolí, abychom se jich dotkli, brání se rukama i nohama. Některé dokonce v této chvíli zadržují dech tak dlouho, až zmodrají – k pochopitelnému úleku matky.

Výzkumy trucovitých dětí ukázaly, že v době záchvatu vzdoru nejsou schopny vnímat své okolí.

Vědí-li rodiče, co se momentálně odehrává v jejich dětech, když je jim jasné, že malé děti tyto záchvaty vědomě nevyvolávají, ale samy

Vždy se hodně mluvilo o penězích, ale v posledních letech a zvláště po Novém roce se o nich mluví ještě více – nová daňová soustava, nový systém zdravotního pojištění, zdražení, ekonomické a hospodářské dů-

teré říkají, že naším nejlepším životním partnerem je banka, popřípadě pojišťovna.

Na druhé straně však rovněž vidíme, že peníze hrají důležitou roli i v růstu kriminality (kvůli penězům se loupe), nemocí (nejsou peníze na léky),

je, zda nám poslouží, nebo uškodí? – Člověk, my lidé, ne peníze nebo peněžní ústavy. Proto daleko lépe než Pythagorův citát zní citát apoštola Pavla: „Kotěním všeho zla je láska k penězům.“ (1 Tim 6,10)

Tedy – jaký vztah máme k pe-

ale navíc mají ještě nedostatek financí, který královská rodina nemá. Jenže množství peněz také neuklidňuje. Majetní lidé mají starosti, aby se jim do jejich objektů někdo nevloupal, něco neukradl, nerozbil, aby jim majetek nevyhořel nebo aby se dokonce nesetkali s únosem někoho blízkého a s následným vydíráním. Ne – peníze nepřinášejí automaticky štěstí, a to nemusíme patřit právě k obyvatelům třetího světa. V Jugoslávii by někteří lidé peníze měli a stejně jim teď moc nepomohou.

Jak to tedy vlastně je? Mnozí si myslí, že v životě jsou dvě třídy lidí – bohatí a šťastní, nebo chudí a nešťastní. Kdybychom si v životě mohli volit mezi těmito dvěma možnostmi, je jasné, co bychom si zvolili. Jenže taková volba neodpovídá naší skutečnosti. Rovněž tak nerealisticky by zněla volba: bohatý a nešťastný, anebo chudý a šťastný. To jsou jen zbožné iluze. Spíše bychom uvedli asi dost důvodů pro to, že bychom si zvolili raději možnost být nešťastní, ale bohatí. Mnozí si už totiž zvykli na výhody bohatství.

Když si shrneme naši úvahu o vztahu peněz a štěstí, můžeme říci, že zárukou štěstí není ani bohatství, ani peníze. To znamená, že štěstí a kvalita života není přímo závislá na penězích. Naše spokojenost je daleko více závislá na tom, co od peněz očekáváme, k čemu je používáme.

Tím se dostáváme k základní otázce po smyslu a naplnění života. Co od života očekáváme, co je pro nás to nejdůležitější a bez čeho bychom se byli schopni obejít?

Peníze a my

sledky rozdělení Československa, nezaměstnanost atd.

Všichni peníze potřebujeme. Setkáváme se s nimi denně – na každém kroku. Bez peněz si život vůbec nedovedeme představit. Prostřednictvím peněz dostáváme zboží, užíváme různé služby, šetříme čas, získáváme rekreaci... A kdybychom takto pokračovali dále, téměř bychom byli schopni říci, že díky penězům žijeme, dýcháme, jsme zdraví, klidně spíme, máme se kde umýt, co jíst a pít, čemu se smát, umíme číst a psát – snad i mluvit nebo dokonce také věřit. Vždyť nebýt peněz, nemáme v rukou ani bibli a konec konců ani tento časopis.

Není to zvláštní logika? To bychom také mohli říci, že kdyby rodiče neměli peníze, my bychom se nenarodili – neexistovali bychom, protože by táta s mámou ani neměli kde bydlet, čím zaplatit sunar, za co koupit plenky, postýlku, hračky atd. Ano, z určitého pohledu ano. Žel, právě tento pohled má v naší společnosti stále více zastánců. Za peníze si chceme koupit vše – nejen byt, jídlo a pití, základní potřeby k životu, ale často také zdraví, vzdělání, postavení, pověst, zábavu, partnera – a vůbec štěstí, ne-li život samotný. Tato životní filozofie se v nás tak silně zabydlela, že už snad i věříme těm televizním reklamám,

válečnické (kvůli bohatství země vznikla nejedna válka) a tedy nešťastí. Je to proto, že právě hodnota peněz tak často vítězí nad pravdou, demokracií, čestností, přátelstvím, manželstvím, morálkou, zdravím i hodnotou lidského života. Podobné úvahy pravděpodobně rozváděl také filozof Pythagoras, když došel k závěru, že peníze jsou „příčinou všech zločinů“.

Měl Pythagoras pravdu? Jsou to skutečně peníze, které mají takovou moc? Nezáleží spíše na tom, jak člověk peníze získává a jak je používá?

Peníze, jako i mnoho jiných věcí, nejsou samy o sobě ani dobré ani zlé. Řekneme, že v tomto smyslu jsou „neutrální“. Mohou sloužit k dobrému i ke zlému. Proto někdo správně řekl: „Peníze jsou dobrým sluhou, ale špatným pánem.“ Něco podobného se říká také o ohni, vzpomínáte? Kdo rozhoduje,

že peníze jsou „příčinou všech zločinů“? To je téma! A ne jednoduché. Kdo z nás jich má dost? Nejen ti, kteří žijí na pokraji bída, ale i ti majetnější by byli rádi, kdyby jich měli více. Jen řekněte, co by řekli vítězové „Tutovky“ s miliónem v ruce, kdyby se jich ten televizní moderátor zeptal: „A brali byste ještě jeden milión?“

Přestože si všichni přejeme co nejvíce peněz, zároveň také víme, že nejsou zárukou životního štěstí. A to neříká třeba jen ze závidy ti, kteří mají peněz málo. Anglická královna Alžběta II. je pravděpodobně nejbohatší ženou světa, ale když jsme ji mohli na přelomu roku slyšet, byla velmi smutná a ztrápená. Nemyslím teď na vyhořelou část jejího sídla. Nejvíce problémů jí dělá její vlastní rodina – manželské neshody obou synů.

Určitě namítnete, že podobné problémy mají i jiné rodiny,

521942504

Šálek plný jedu

Dostáváme se k otázce, co to znamená být člověkem – co kvalitu našeho lidství umocňuje a čím ji spíše ztrácíme. Při hledání odpovědi bychom neměli opomenout odpověď bible. Mluví totiž o Bohu – o původu člověka a také o smyslu celého stvoření. Bible mluví o plánu, který má s každým z nás Ježíš Kristus. Boží plán spasení nám sice nepomůže automaticky k vět-

Viděl jsem na něj reklamu v Grónsku na úpatí ledovce, stejně jako na jižním výběžku Jižní Ameriky, kde mořská voda omývá skalnaté pobřeží Hoomova mysu.

Zjistíte, že jej užívají stejně tak nomádi v Sinajské poušti jako obyvatelé vzdálených vesnic v Tibetu a Číně. V Rusku ho každoročně vypijí milióny litrů.

Najdete ho na reklamních panelech v celé Severní Americe, od pobřeží k pobřeží a od hranice k hranici. Pokud se procházíte po ulicích evropských měst, nikdy jeho vůni neuniknete."

Těmito slovy začíná 11. kapitola knihy NEW START amerického lékaře Vernona Fostera (kterou připravujeme v našem nakladatelství k vydání). Autor pokračuje:

„Na Západě skoro každý člověk starší dvanácti let pije kávu. Jenom ve Spojených státech se každoročně spotřebuje více než 1 milión tun kávy. Celková světová spotřeba činí téměř pět miliónů tun!"

A přitom to všechno začalo tak nevinně...

Podle tradice někdy kolem roku 850 n.l. jistý arabský pastýř jménem Kaldi učinil překvapivý objev. Zjistil totiž, že jeho kozy, které byly obvykle značně klidné, jsou náhle jako bez sebe. Skákaly a pobíhaly více než kdy jindy. Přišel na to, že se do tohoto stavu dostávají po požití bobulí jednoho kefe.

Kaldi bobule ochutnal sám a zažil první historicky

doložené kávové opojení: nezvyklé rozjaření a pocit čilosti. O svém objevu pověděl svým kolegům pastevcům a ti to řekli vesničanům. Do sedmáctého století se pít kávy rozšířilo po všech arabských zemích a do Evropy.

Pijáci kávy v té době netušili, co jim působí takové rozjaření a radost. Kdyby provedli rozbor kávového zrnka, našli by v něm mnoho různých chemických sloučenin. Nejdůležitější z nich je právě kofein, který má povzbudivé účinky na lidský organismus, a to zvláště na nervový systém.

Kofein je droga patřící do rodiny xanthinů. Jeho jiná podoba v čaji se nazývá theofylin. V kakau je to zase theobromin. Protože však patří do stejné rodiny jako kofein, budu se o nich pro zjednodušení zmiňovat celkově jako o kofeinu (ostatně jejich účinky na lidský organismus jsou téměř stejné).

Co s námi provádí kofein

Mohamed v koránu zakázal pít jedovaté nápoje a pozdější muslimské autority tento zákaz uplatnily i na kávu. Nevíme, jaké je k tomu vedly důvody, protože tehdy ještě tento zákaz nemohl být vědecky podložen.

V šestnáctém století zastával papež Klement VIII. zcela opačné stanovisko. Kávu označil za „pravý křesťanský nápoj“.

Dnes jsou káva a čaj díky své jedinečné vůni a povzbuzujícím účinkům rozšířeny po celém světě. Pro většinu lidí je vůně kávy příjemná

a vábná; ovšem kofein, který vás na jedné straně může pozvednout, vás na druhé straně zase shodí dolů. Má totiž jisté tělesné a psychologické účinky, které jsou škodlivé vašemu zdraví.

Kofein vyvolává lehkou euforii, zvýšenou bystrost a zdánlivě snižuje únavu. Také se tváří, jako by zmírňoval bolesti hlavy, vzrušivost a nervozitu. Ale většina těchto jeho účinků je zcela iluzorní. Kofein nemá žádný vliv na mechanismus únavy organismu!

„Tak to moment," napadne vás možná, „zrovna tuhle v noci jsem málem usnul za volantem. Zastavil jsem u motorestu a dal si dva šálky kávy. A to vám řeknu, to byl rozdíl! V klidu jsem dojel domů a ještě jsem se díval do noci na televizi.“

Nikoliv, přáteli. Káva vám od vaší únavy nijak nepomohla. Váš organismus byl po vypití kávy stejně unavený jako předtím, jenže jste o tom už nevěděl. Vaše reakce a reflexy se dočasně zlepšily, ale zanedlouho klesly na ještě nižší úroveň, než když jste poprvé pocítil únavu. Kdybyste se na dálnici dostal do nějaké nebezpečné situace, právě kofein by vám mohl zabránit ve šťastném návratu domů. Kofein může způsobovat nehody právě tím, že vám poskytuje falešný pocit bdělosti.

Podívejme se na účinky kofeinu blíže. Kofein působí na centrální nervovou soustavu. Nejprve zmobilizuje náš mechanismus rezerv pro případ nouze tak, že zvýší obsah cukru v krvi, výkon

ššímu výdělku a příjmům, ale určitě k tomu, že poznáme, co je hodnotné, co vydrží, co slouží naší cti, našim bližním a samozřejmě také Bohu. Peníze pak budeme pokládat ne za cíl svého života, ale pouze za jeden z prostředků k něčemu daleko hodnotnějšímu a krásnějšímu.

Touto cestou je možné opět dosáhnout toho ideálního stavu, kdy budeme nejen bohatí, a proto šťastní, ale především šťastní – a proto také bohatí.

D. K.

srdce a tep, stejně jako krevní tlak. Způsobí, že naše ledviny začnou vylučovat více moči, a zvýší i rychlost dýchání. Jak to dokáže? Tím, že náš organismus prostě „omámí“, zdroguje. Nepřináší nám žádné kalorie, žádné výživné látky

a žádné vitamíny. Je to, jako byste bičovali unaveného koně. Takový kůň se pod vlivem bolesti bude také pohybovat rychleji, ale nebude o nic méně unavený. Pouze ho nutíme k tomu, aby si vypůjčoval ze svých energetických zásob – ty se však doplňují velmi těžko a někdy je to i nemožné.

Kofein v nás vytváří iluzi – je tedy hercem. A dobrý herec způsobí, že jím vytvářená postava vypadá skutečně. Kofein vytváří iluzi pohody a zdraví. Ale stejně jako v divadle jednou přijde moment, kdy spadne opona, tak i zde, pokud stále žijeme v představách o své energii a čilosti, se může stát, že jednou spadne opona za naším zdravím.

Harvey byl ředitelem střední školy ve městě, kde jsem měl praxi. Zdálo se, že je vždy plný energie, ale nebylo to způsobeno jeho přirozeně dobrým zdravotním stavem. Měl vysoký krevní tlak a nějaké problémy s ledvinami; trpěl nespavostí, kterou popíral. Harvey pil dvacet šálků černé kávy denně.

Vysvětlil jsem mu škodlivé účinky takového návyku, ale nikdy se mi nepodařilo ho přesvědčit, aby s pitím kávy přestal. Nekouřil a alkoholické

ké nápoje pil jen zřídka. Řekl mi: „Víte, doktore, káva mě drží při životě.“ A dodal: „Bez kávy bych byl úplně odrovnaný a nic bych nedokázal.“

Nakonec se mi podařilo Harveyho přesvědčit, že se takhle bičuje k smrti. Několik dní se držel mé rady, ale abstinenci příznaky byly tak silné, že se brzy vrátil ke svým dvaceti šálkům denně.

V té době Harveymu táhlo na padesátku. Ještě než se jí dožil, zemřel na srdeční záchvat. S lítostí jsem podepisoval jeho úmrtní list: onemocnění srdečních cév a akutní infarkt myokardu. Bylo by možné k tomu připsat: káva.

Kofeinová síť

Dr. Mervyn G. Hardinge a jeho spolupracovníci z fakulty veřejného zdravotnictví univerzity Loma Linda provedli velice zajímavý pokus.

Lékaři nejprve studovali stovky pavouků a způsob, jakým snovají své síť. Nalezli přitom jeden druh, který vytváří krásné, symetrické a velké síť, a ten si vybrali pro svůj výzkumný projekt. Přesně naměřili velice malou dávku kofeinu, kterou pomocí supertenké jehly vpíchl do pavoukova těla. Každý pavouk tak dostal dávku odpovídající dvěma šálkům kávy.

Poté lékaři studovali pavoučí síť; všechny byly zdeformovány. Byly malé, měly málo kružnic a dokonce měly i groteskní tvary.

Před podáním kofeinu měly síť 30-35 kružnic. Ještě

48 hodin po podání kofeinu byly síť deformované a měly jen 12-13 kružnic. Deformace byla znatelná ještě 72 hodin po podání drogy. Pavouci začali pracovat normálně teprve po 96 hodinách!

Žádná droga nedokáže vyléčit únavu. Vyléčit ji dokáže jen vhodná životospráva.

Kofeinismus

Jeden z nejnebezpečnějších účinků kofeinu připomíná psychický stav odborně nazývaný úzkostná neuróza. Z nedostatku vhodnějšího pojmenování nazýváme tento stav kofeinismem.

Kofeinismus se projevuje závratěmi, vzrušením, nervozitou, vracejícími se bolestmi hlavy a nespavostí. Kůže bledne a ruce se začínají třást. Na rukou i na nohou se může tvořit pot.

Psychiatri, kteří tento typ úzkostné neurózy studovali, zjistili, že nepomáhá léčit ji jako psychiatrický problém. Na druhé straně ovšem všechny případy bylo možné vyléčit jednoduchým prostředkem – odstraněním kofeinu z diety.

Kofeinismus je jednou z nejběžnějších chorob, s nimiž se dnes můžeme setkat v psychiatrově ordinaci. A je možná také jednou z nejčastěji nerozpoznaných chorob. Ve své praxi jsem vídal každý den několik případů kofeinismu. Harvey, o němž jsem se zmiňoval, byl jedním z těch, kdo léčeni odmítli. Často si totiž pacient myslí, že potřebuje jen nějaký uklidňující

prostředek nebo sedativum; mnozí pacienti však potřebují dokonce i psychoterapii.

Pokud běžně požíváte kofein, může se vám zdát nemožné přestat pít kávu, čaj nebo kolu. Ale jakmile jednou zakusíte, jak se vaše zdraví zlepšilo a vaše nervy už nejsou uměle bičovány, budete se divit, proč jste s kávou nepřestali už dříve.

Závěrem ještě několik stručných rad, které jsou shrnutím toho, co je pro naše zdraví z tohoto pohledu nejdůležitější:

Co tedy můžeme dělat?

1. Vyhněte se iluzím vyvolávaných kofeinem – nejlépe tak, že přestanete pít kávu, čaj, kolu a jiné nápoje obsahující kofein.
2. S abstinenci příznaky po vynechání kofeinu se vyrovnáte tak, že budete pít co nejvíce studené vody, zpomalíte svou obvyklou činnost a každý den budete cvičit.
3. Pokud máte rádi teplé nápoje, zkuste bylinkové čaje nebo dobré kávové náhražky, které neobsahují kofein ani tanin.
4. Chodte spát brzy a spěte dlouho.
5. Začněte doopravdy žít – bez kofeinového „biče“.

I. R.

Nezapomeňte si objednat...

Advent nabízí následující tituly:

- Bible** – nový český (ekumenický) překlad (Kč 100,-)
E. Schneider, Zdraví je základem životního štěstí – základy přírodní léčby (Kč 22,-)
J. McDowell, Více než tesař – reflexe o Ježíši Kristu (Kč 15,-)
V. Čapek, Historie bible – pohnuté dějiny jedinečné knihy (Kč 30,-)
J. Křivohlavý, Křesťanská péče o nemocné – jak pomoci těžce nemocnému (Kč 34,-)
E. G. Whiteová, Cesta ke Kristu – úvahy o tom nejdůležitějším v životě křesťana (Kč 23,-)
V. Gajdošíková, Jaro, léto, podzim, zima – básničky pro děti o přírodě a jejím stvořiteli (Kč 23,-)
Pojďte s námi do Betléma – společenská hra typu pexesa pro děti i dospělé (Kč 19,50)

Zpráva OSN o životním prostředí

Zemi hrozí zničení od člověka – praví se v prohlášení Organizace spojených národů. Tempo narušování prostředí se stále zvyšuje. Vzduch a voda se znečišťují čím dál víc. Pouští přibývá, užitková půda se zmenšuje. Ozónová vrstva je stále slabší. Různé druhy zvířat a rostlin jsou už vyhubeny. Za posledních 20 let se nepodařilo vyřešit žádný z těchto problémů. – Tak to formulovali delegáti OSN na sjezdu v Ženevě.

Dále konstatují, že miliarda lidí musí ve městech dýchat zamořený vzduch a v četných evropských městech jako Paříž, Athény a Madrid už se překročila hranice povoleného znečištění. V Evropě dosáhlo velkého rozměru i znečištění vody. Vinu na přibývajícím znečištění ovzduší připisují především dopravě. Právě znečištěním vzduchu je těžce poškozeno téměř 75% evropských lesů. Jen v samotných krajinách kolem Středozemního moře se zničí každý rok až jeden milion hektarů lesa lesními požáry. Příslušní experti z OSN zjistili, že na celém světě se zničí za rok 16 milionů hektarů lesa.

Zpráva z OSN poukazuje dále na to, že ročně se produkuje více než 330 milionů tun jedovatého odpadu. Z toho na 80% v USA. Také průmyslový odpad a různé katastrofy spojené s průmyslem narůstají a zamořují vzduch. Největším neštěstím v posledních letech byla katastrofa jaderného reaktoru v Černobylu. Narušování ovzduší přibývá ve východní a střední Evropě. V Polsku, v Če-

chách a východním Německu, tedy v oblastech, kde se těží uhlí, trpí lidé mimořádně zamořeným ovzduším. Důsledkem toho je zvýšený počet rakovinových onemocnění a kratší věk oproti ostatním krajinám Evropy. (Podle UNEP, United Nations Environment Programme, Ženeva)

Co k tomu dodat? Když už žijeme v tak narušeném prostředí, máme si své zdraví ještě víc ničit kouřením, alkoholem nebo nesprávnou životosprávou?

Několik podrobností o náboženském pronásledování v Číně

Je známo, že za poslední tři roky bylo uvězněno přes 400 protestantů na dobu do 6 měsíců a v současné době je v žalářích nejméně 86 vězňů. Faktický počet může být značně vyšší. Většina proticírkevních akcí se provádí tajně a nebývá lehké získávat o nich informace. Protestantské podzemní sbory, jejichž počet je oficiálně odhadován na 200 000, jsou předmětem zájmu úřadů. Jejich shromáždění bývají rozháněna, účastníci šikanováni a zadržováni. Jistý křesťanský duchovní tvrdí o důvodech pronásledování křesťanů: „Žalář na růst církve, zejména proto, že mají velké potíže s verbováním lidí do strany.“ V provincii Hebei se úřady dozvěděly o 813 konverzí ke křesťanství během r. 1990, zatímco do strany vstoupilo jen 270 osob.

Křesťansko - židovský dialog

„Varování před novým antisemitismem ve východní Evropě“. „Výzva k obhajobě náboženské svobody“. To byla hesla, která zněla na křesťansko - židovském dialogu Ekumenické rady církví v srpnu 1992. Církev a náboženské společnosti ve východní Evropě jsou

vyzývány, aby se postavily na stranu utlačovaných Židů a protestovaly proti každému porušování náboženské svobody. Podle pojetí Ekumenické rady církví má křesťan bojovat proti jakékoli formě antisemitismu.

Na světě je 928 milionů katolíků

Podle posledních údajů z Vatikánu je na světě 928 milionů římských katolíků, to je přibližně 18% všeho obyvatelstva naší planety. Jak vyplývá z vatikánské statistiky, počet členů se zvětšil mezi roky 1978 až 1990 o 79 milionů. Skoro polovina katolíků žije v současné době na amerických kontinentech. Pak přijde Evropa s 285 miliony, Afrika s 89 miliony a Asie s 86 miliony katolíků. A další zajímavé zjištění ze statistiky: na jednoho kněze připadá v Evropě 1 270 členů, v Africe 4 385 věřících a v Jižní Americe 7 927 věřících.

Bezbožnost Ruska

Sociologové Akademie věd v Rusku došli na základě veřejných průzkumů v minulém roce k závěru, že jejich země je „bezbožnou zemí v křesťanském světě“. Místo víry v Boha bible převládá v ruské společnosti víra v „nadpřirozené síly“. Velmi rozšířená je víra ve stěhování duší, v dábla, telepatii, mimozemské bytosti a astrologii. Přestože Ruská pravoslavná církev měla v zemi dříve silný vliv, dnes ji většina národa pokládá spíše za jakousi kulturní instituci. Roku 1991 se k ní hlásilo už jen 19 procent obyvatelstva. Ještě rok před tím to bylo 46 procent.

Překlady bible rostou

Podle České biblické společnosti máme od r. 1979 už kompletní, tzv. ekumenický pře-

klad bible do soudobé češtiny. Překladatelům však práce na něm ještě neskončila, protože neustále berou v potaz všechny připomínky a překlad se po čase reviduje. Na Slovensku se na interkonfesijním překladu do moderní slovenštiny ještě pracuje. (Teprve v tomto roce se chystá první publikování některých knih bible.)

Jak oznamuje World Report z loňského roku, bible (nebo alespoň její část) je přeložena do více než 1 978 jazyků světa. V roce 1991 byla bible poprvé přeložena do 32 jazyků světa. Odhaduje se, že počet jazyků na světě se pohybuje od 3 000 do 6 000. Z 32 nových jazyků dostalo šest poprvé překlad Nového zákona, 26 jazyků některou z biblických knih. Celé bible byly prvně publikovány ve čtyřech jazycích: dva ze Zaire, jeden jazyk z Guatemaly a jeden překlad vyšel v makedonštině.

Dr. John D. Erickson, generální tajemník Spojených biblických společností, řekl o překladatelské práci: „Co vlastně podněcuje překladatele k tomu, aby s takovým zaujetím pracovali dnem i nocí na překladech do nových jazyků? Jistě ne statistické výkazy! Je to jejich touha, aby Boží slovo promluvílo k lidem v jazyku jejich srdce, v jejich mateřštině. Aby si všichni byli jisti: Bůh mi rozumí, on mluví i mou řečí.“

Spojené biblické společnosti mají podíl na 608 překladových projektech, z čehož ve 412 případech jde o jazyky, do nichž bude bible přeložena poprvé.

Objednávám si tyto knihy a prosím, abyste mi je zaslali na dobírku:

- ks – Věrní přátelé (1)
- ks – Čtyři největší vrahové
- ks – Minlencyklopédia prírodnej liečby
- ks –
- ks –

Pro vyplnění vložte do obálky nebo nalepte na korespondenční lístek a pošlete na adresu:

ADVENT, Roztocká 5, 160 00 Praha 6

Znamení doby, křesťanské besedy pro každého

Ved. redaktor ThMgr. Luděk Svrček
Zást. ved. red. ThMgr. Dušan Kučera
Graf. úprava Ing. Pavel Bárta
Foto P. Štěpánek, Z. Maloušek,

O. Roztočil a archiv
Vydává a objednávký příjemce ADVENT, vydavatelství a nakladatelství křesťanské literatury, Roztocká 5, 160 00 Praha 6 - Sedlec
Tel. - objednávky: 325528, **Tel./fax** - redakce 325165
*Podávání novinových zásilek povoleno feditelstvím pošt Praha č.j. 1397/92 – NP ze dne 17.11.1992
Tisknou Liberecké tiskárny s. p.
Vychází čtyřikrát do roka
Cena jednoho výtisku Kč 9,-

NABÍDKA

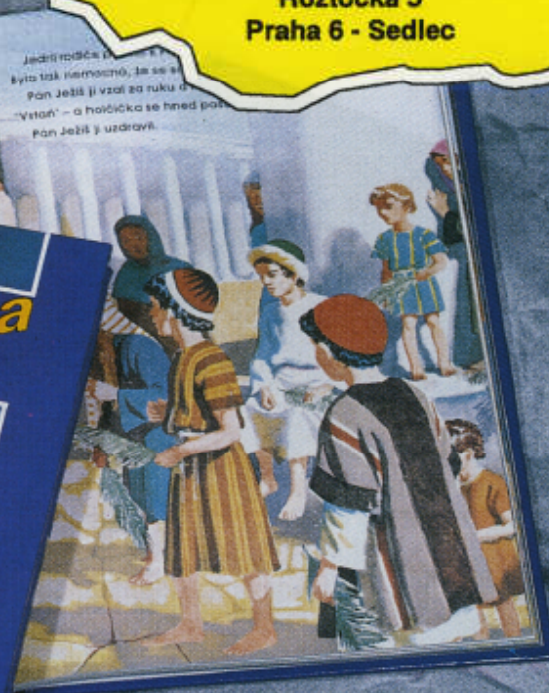
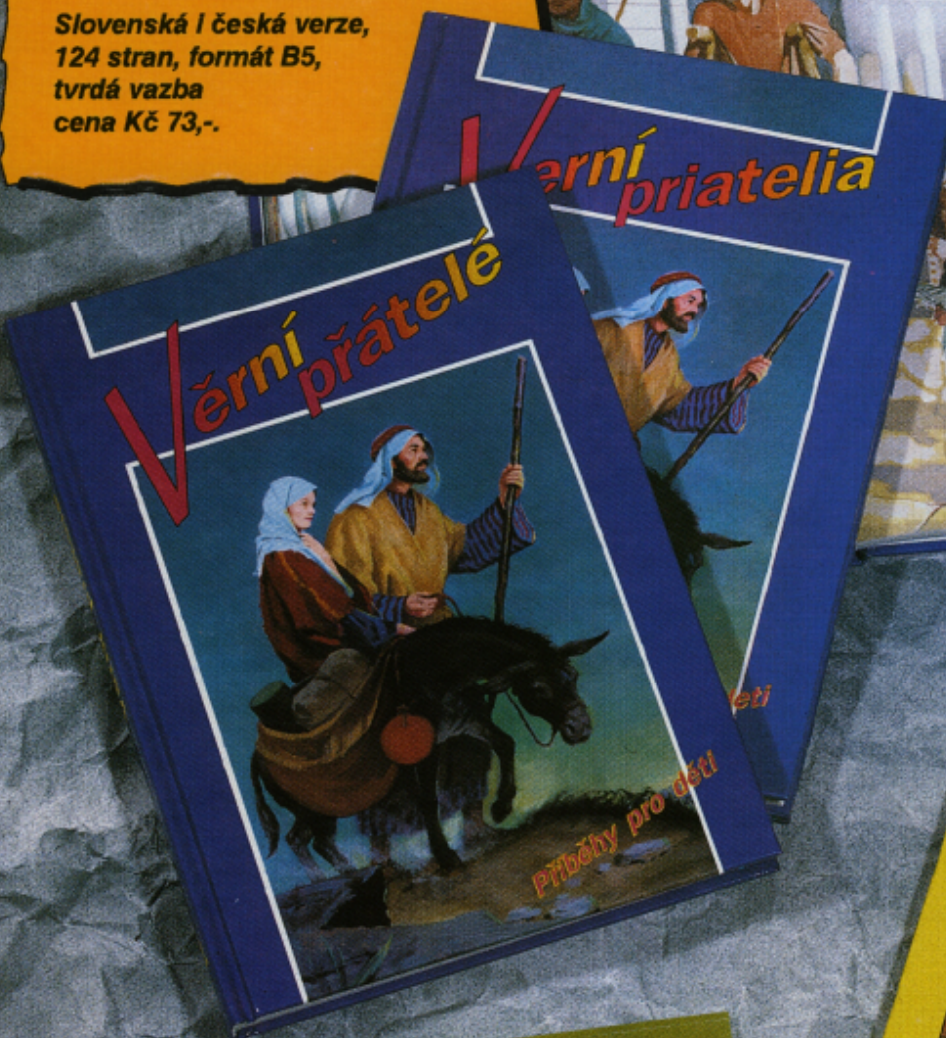
Knihy si můžete objednat na adrese:

Vydavatelství a nakladatelství ADVENT
Roztocká 5
Praha 6 - Sedlec

Věrní přátelé (1)

Tato bohatě ilustrovaná kniha je sbírkou čtyř kreslených příběhů o Ježíši. Přibližuje jeho dětství, jeho vztah k dětem, nasycení velkého zástupu lidí a také to, jak utišil velkou bouři. Kniha je určena dětem všech věkových kategorií.

Slovenská i česká verze,
124 stran, formát B5,
tvrdá vazba
cena Kč 73,-.

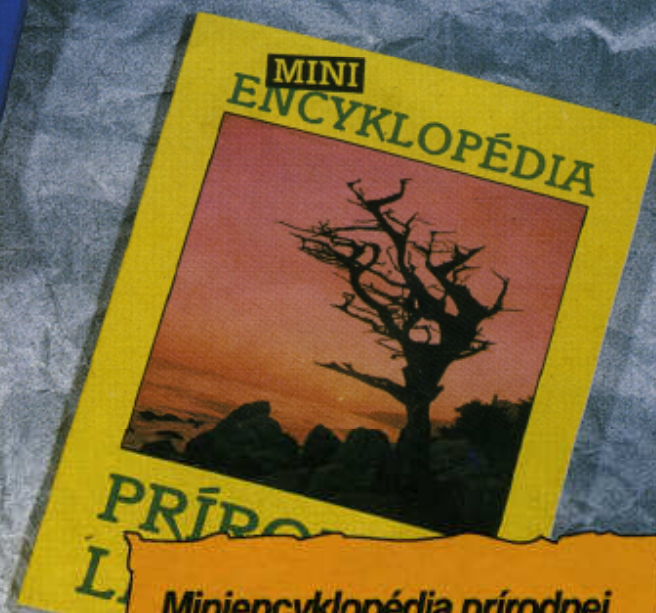

Čtyři největší vrahové

(G. E. Vandeman)

Jak se vyhnout rakovině? – Stav srdce – Strava, návyky a smrtící tuky – Boj se sklenicí – to jsou názvy jednotlivých kapitol knihy určené všem, kterým není lhostejné jejich zdraví.

48 stran, brožované vydání, cena Kč 12,-.

Miniencyklopédia prírodnej liečby (MUDr. Igor Bukovský)

Lékař s bohatou praxí se v této knize věnuje nejčastěji se vyskytujícím chorobám, charakterizuje je, vysvětluje jejich příčiny a popisuje jednotlivé způsoby jejich léčby (nebo prevence) pomocí přírodních prostředků.

128 stran,
barevné ilustrace,
cena Kč 49,-.

"Já jsem ta
cesta,
pravda
i život..."

Ježíš Kristus